

**Seria Tratatelor Consiliului Europei -
nr. 207**

**Protocol adițional la Carta europeană a autonomiei locale privind dreptul de
participare la activitățile unei autorități locale**

Utrecht, 16.XI.2009

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol adițional la Carta Europeană a autonomiei locale (denumite în continuare „Carta”, ETS nr. 122),

Luând în considerare faptul că scopul Consiliului Europei este atingerea unei coeziuni sporite între membrii săi în scopul garantării și realizării idealurilor și principiilor care reprezintă patrimoniul lor comun;

Luând în considerare faptul că dreptul de a participa la derularea treburilor publice reprezintă unul dintre principiile democratice care sunt împărtășite de toate statele membre ale Consiliului Europei;

Luând în considerare faptul că evoluțiile din statele membre au demonstrat importanța deosebită a acestui principiu pentru autonomia locală;

Luând în considerare faptul că ar fi corespunzătoare suplimentarea Cartei cu prevederi care să garanteze dreptul de a participa la activitățile unei autorități locale;

Având în vedere Convenția Consiliului Europei cu privire la accesul la documentele oficiale, adoptată de Comitetul de Miniștri la 27 noiembrie 2008;

Având în vedere, de asemenea, Declarația și Planul de acțiune adoptate la al III-lea Summit al șefilor de stat și de guvern ai Consiliului Europei (Varșovia, 16-17 mai 2005)

Au convenit următoarele:

Articolul 1 – Dreptul de a participa la activitățile unei autorități locale

- 1 Statele părți vor asigura tuturor persoanelor din limitele jurisdicției lor dreptul de a participa la activitățile unei autorități locale.
- 2 Dreptul de a participa la activitățile unei autorități locale reprezintă dreptul de a încerca determinarea sau influențarea exercitării competențelor și responsabilităților unei autorități locale.
- 3 Legea va stipula mijloacele de facilitare a exercitării acestui drept. Fără a discrimina în mod nedrept vreo persoană sau vreun grup, legea poate prevedea măsuri specifice pentru diferite circumstanțe sau categorii de persoane. În conformitate cu obligațiile constituționale și/sau internaționale ale părții, legea poate dispune, în mod particular, măsuri limitate în mod specific la persoanele cu drept de vot.

- 4.1 Fiecare parte va recunoaște prin lege dreptul cetățenilor părții respective de a participa, în calitate de votanți sau candidați, la alegerea membrilor consiliului sau adunării autorității locale pe teritoriul căreia își au reședința.
- 4.2 Legea va recunoaște, de asemenea, dreptul altor persoane de a participa la acestea, în cazurile în care partea, în conformitate cu ordinea constituțională proprie, decide în acest sens sau în cazul în care acest lucru este în concordanță cu obligațiile juridice internaționale ale părții.
- 5.1 Orice formalități, condiții sau restricționări la adresa exercitării dreptului de participa la activitățile unei autorități locale vor fi prevăzute de lege și vor fi compatibile cu obligațiile juridice internaționale ale părții.
- 5.2 Legea va impune acele formalități, condiții și restricții care sunt necesare pentru a asigura faptul că integritatea etică și transparența exercitării competențelor și responsabilităților autorităților locale nu sunt amenințate de exercitarea dreptului la participare.
- 5.3 Orice alte formalități, condiții sau restricții trebuie să fie necesare pentru funcționarea unei democrații politice eficiente, pentru păstrarea siguranței publice într-o societate democratică sau pentru ca partea să se poată conforma cu cerințele ce decurg din obligațiile sale juridice internaționale.

Articolul 2 – Implementarea măsurilor privind dreptul la participare

- 1 Părțile vor lua toate măsurile care sunt necesare pentru a pune în aplicare dreptul de participa la activitățile unei autorități locale.
- 2 Aceste măsuri pentru exercitarea dreptului la participare vor include:
  - i responsabilizarea autorităților locale în vederea încurajării, promovării și facilitării exercitării dreptului la participare stabilit prin prezentul protocol:
  - ii asigurarea stabilirii de:
    - a proceduri pentru implicarea cetățenilor, care pot include procese consultative, referendumuri locale și petiții și, în cazul în care autoritatea locală are mulți locuitori și/sau acoperă o zonă geografică mare, măsuri pentru implicarea cetățenilor la un nivel cât mai apropiat de aceștia;
    - b proceduri de acces, în conformitate cu ordinea constituțională proprie a părții și cu obligațiile sale juridice internaționale, la documentele oficiale aflate în posesia autorităților locale;
    - c măsuri pentru îndeplinirea nevoilor categoriilor de persoane care se confruntă cu obstacole specifice în procesul de participare; precum și
    - d mecanisme și proceduri pentru procesarea și răspunsul la plângeri și sugestii referitoare la funcționarea autorităților locale și a serviciilor publice locale.
  - iii încurajarea și utilizarea de informații și tehnologii de comunicare pentru promovarea și exercitarea dreptului de participa stabilit prin intermediul prezentului Protocol.
- 3 Procedurile, măsurile și mecanismele pot diferi în funcție de diferitele categorii de autorități locale, ținând cont de dimensiunea și competențele acestora.
- 4 În procesele de planificare și de luare a deciziilor cu privire la măsurile care urmează să fie luate pentru a pune în practică dreptul de participa la activitățile unei autorități locale, autoritățile locale vor fi consultate în măsura în care acest lucru este posibil, în timp util și de o manieră

corespunzătoare.

Articolul 3 – Autoritățile cărora li se aplică prezentul Protocol

Prezentul Protocol se aplică tuturor categoriilor de autorități locale care funcționează pe teritoriul părții semnatare. Cu toate acestea, fiecare stat în parte poate, la momentul depunerii instrumentului propriu de ratificare, acceptare sau aprobare, să precizeze categoriile de autorități locale sau regionale la care intenționează să limiteze domeniul de aplicare al Protocolului sau pe care intenționează să le excludă din domeniul de aplicare al acestuia. De asemenea, poate include și alte categorii de autorități locale sau regionale în domeniul de aplicare al Protocolului printr-o notificare ulterioară adresată Secretarului General al Consiliului European.

Articolul 4 – Aplicare teritorială

- 1 Orice stat poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului propriu de ratificare, acceptare sau aprobare, să precizeze teritoriul sau teritoriile cărora li se aplică prezentul Protocol.
- 2 Orice Parte poate, la orice dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului European, să extindă aplicarea prezentului Protocol la orice alt teritoriu precizat în declarația respectivă. Protocolul va intra în vigoare cu privire la un astfel de teritoriu în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni de la data primirii declarației menționate de către Secretarul General.
- 3 Orice declarație redactată în conformitate cu cele două alineate precedente poate fi retrasă, cu privire la oricare dintre teritoriile precizate într-o astfel de declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului European. Retragera va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de șase luni de la data primirii notificării menționate de către Secretarul General.

Articolul 5 – Semnarea și intrarea în vigoare

- 1 Prezentul Protocol rămâne deschis pentru semnare de către statele membre ale Consiliului European semnatare ale Cartei. El face obiectul ratificării, acceptării sau aprobării. Un stat membru al Consiliului European nu poate ratifica, accepta sau aproba prezentul Protocol fără a fi ratificat, acceptat sau aprobat Carta, anterior sau în același timp. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului European.
- 2 Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni de la data la care opt state membre ale Consiliului European și-au exprimat consimțământul de a se supune prevederilor prezentului Protocol în conformitate cu prevederile alineatului 1.
- 3 În ceea ce privește orice alt stat membru care își exprima ulterior consimțământul de a se supune prevederilor sale, Protocolul va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 6 – Denunțarea

- 1 Orice Parte poate denunța la orice moment dat prezentul Protocol prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului European.
- 2 Denunțarea va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 7 – Notificări

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statele membre ale Consiliului Europei cu privire la:

- a orice semnare;
- b depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;
- c orice dată de intrare în vigoare a prezentului Protocol în conformitate cu articolul 5;
- d orice notificare primită în aplicarea prevederilor articolului 3;
- e orice alt act, notificare sau comunicare legată de prezentul Protocol.

Drept care, subsemnații, autorizați în mod corespunzător în acest sens, au semnat prezentul Protocol.

Adoptat la Utrecht, la data de 16 noiembrie 2009, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei.

Traducere oficială / autorizată din limba engleză / franceză.

**ADDITIONAL PROTOCOL
TO THE EUROPEAN CHARTER
OF LOCAL SELF-GOVERNMENT
ON THE RIGHT TO PARTICIPATE
IN THE AFFAIRS OF A LOCAL AUTHORITY**

**PROTOCOLE ADDITIONNEL
À LA CHARTE EUROPÉENNE
DE L'AUTONOMIE LOCALE
SUR LE DROIT DE PARTICIPER
AUX AFFAIRES
DES COLLECTIVITÉS LOCALES**

Preamble

The member States of the Council of Europe, signatories to this Additional Protocol to the European Charter of Local Self-Government (hereinafter referred to as "the Charter", ETS No.122),

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that the right to participate in the conduct of public affairs is one of the democratic principles that are shared by all member States of the Council of Europe;

Considering that the evolution in member States has shown the pre-eminent importance of this principle for local self-government;

Considering that it would be appropriate to supplement the Charter with provisions guaranteeing the right to participate in the affairs of a local authority;

Bearing in mind the Council of Europe Convention on Access to Official Documents, adopted by the Committee of Ministers on 27 November 2008,

Bearing in mind also the Declaration and the Action Plan adopted at the 3rd Summit of Heads of State and Government of the Council of Europe (Warsaw, 16 to 17 May 2005),

Have agreed as follows:

Article 1 – Right to participate in the affairs of a local authority

- 1 The States Parties shall secure to everyone within their jurisdiction the right to participate in the affairs of a local authority
- 2 The right to participate in the affairs of a local authority denotes the right to seek to determine or to influence the exercise of a local authority's powers and responsibilities.
- 3 The law shall provide means of facilitating the exercise of this right. Without unfairly discriminating against any person or group, the law may provide particular measures for different circumstances or categories of persons. In accordance with the constitutional and/or international obligations of the party, the law may, in particular, provide for measures specifically limited to voters.
- 4.1 Each Party shall recognise by law the right of nationals of the Party to participate, as voters or candidates, in the election of members of the council or assembly of the local authority in which they reside
- 4.2 The law shall also recognise the right of other persons to so participate where the Party, in accordance with its own constitutional order, so decides or where this accords with the Party's international legal obligations.

- 5.1 Any formalities, conditions or restrictions to the exercise of the right to participate in the affairs of a local authority shall be prescribed by law and be compatible with the Party's international legal obligations.
- 5.2 The law shall impose such formalities, conditions and restrictions as are necessary to ensure that the ethical integrity and transparency of the exercise of local authorities' powers and responsibilities are not jeopardised by the exercise of the right to participate.
- 5.3 Any other formalities, conditions or restrictions must be necessary for the operation of an effective political democracy, for the maintenance of public safety in a democratic society or for the Party to comply with the requirements of its international legal obligations.

Article 2 – Implementing measures for the right to participate

- 1 The Parties shall take all such measures as are necessary to give effect to the right to participate in the affairs of a local authority.
- 2 These measures for the exercise of the right to participate shall include:
  - i empowering local authorities to enable, promote and facilitate the exercise of the right to participate set out in this Protocol;
  - ii securing the establishment of:
    - a procedures for involving people which may include consultative processes, local referendums and petitions and, where the local authority has many inhabitants and/or covers a large geographical area, measures to involve people at a level close to them;
    - b procedures for access, in accordance with the Party's constitutional order and international legal obligations, to official documents held by local authorities;
    - c measures for meeting the needs of categories of persons who face particular obstacles in participating; and
    - d mechanisms and procedures for dealing with and responding to complaints and suggestions regarding the functioning of local authorities and local public services;
  - iii encouraging the use of information and communication technologies for the promotion and exercise of the right to participate set out in this Protocol.
- 3 The procedures, measures and mechanisms may be different for different categories of local authorities, having regard to their size and competences.
- 4 In the planning and decision-making processes concerning measures to be undertaken to give effect to the right to participate in the affairs of a local authority, local authorities shall be consulted insofar as possible, in due time and in an appropriate way

Article 3 – Authorities to which the Protocol applies

This Protocol applies to all the categories of local authorities existing within the territory of the Party. However, each State may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the categories of local or regional authorities to which it intends to confine the scope of the Protocol or which it intends to exclude from its scope. It may also include

further categories of local or regional authorities within the scope of the Protocol by subsequent notification to the Secretary General of the Council of Europe.

Article 4 – Territorial application

- 1 Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.
- 2 Any Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 5 – Signature and entry into force

- 1 This Protocol shall be open for signature by the member States of the Council of Europe signatories to the Charter. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has, simultaneously or previously, ratified, accepted or approved the Charter. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which eight member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of paragraph 1.
- 3 In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 6 – Denunciation

- 1 Any Party may at any time denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 7 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c any date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 5;
- d any notification received in application of the provisions of Article 3;
- e any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Utrecht, this 16th day of November 2009, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

En foi de quoi les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Utrecht, le 16 novembre 2009, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe.

Certified a true copy of the sole original document, in English and in French, deposited in the archives of the Council of Europe.

Copie certifiée conforme à l'exemplaire original unique en langues française et anglaise, déposé dans les archives du Conseil de l'Europe.

Strasbourg, 11 December 2009

The Director of Legal Advice
and Public International Law (Jurisconsult)
of the Council of Europe,

Le Directeur du Conseil Juridique et
du Droit International Public (Jurisconsulte)
du Conseil de l'Europe,

Manuel LEZERTUA

Copie certificată pentru conformitate cu
exemplarul de laut de Ministerul Afacerilor

Externe

F. Zaharia, director

Direcția Tratatelor Internaționale

